

UNIVERSITY
.....
OF APPLIED SCIENCES

EFFECTIEF LEREN DOOR FORMATIEF TOETSEN

.....

DR. KELLY MEUSEN-BEEKMAN

DE PERSOONLIJKE HOGESCHOOL

HET DOEL VAN DEZE LEZING

- Hoe, wat en waarom van formatief toetsen;
- Introduceren van formatieve toetsmethoden in het hoger onderwijs;

Waar willen we naar toe?

Welke **kennis** en **vaardigheden** zijn nodig voor formatief toetsen?

UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

FOCUS STUDIE IN PO

ZELFGESTUURD LEREN KUN JE LEREN!

- Zelfregulatie is de interngerichte capaciteit van leerlingen om het eigen leerproces zelfstandig en met eigen verantwoordelijkheid te sturen (Boekaerts & Simons, 1995; Raffaelli, Crockett, & Shen, 2005).
- Zelfgestuurd leren is dus meer dan alleen zelfstandig leren!

COGNITIE

Cognitie:

- Cognitieve leerstrategieën van informatie- verwerking;
- Gericht op het onthouden en integreren van nieuwe informatie bij bestaande kennis;
- Toegepast tijdens uitvoering van taken: taakspecifiek.

Voorbeelden:

Herhalen van woordjes om een nieuwe taal te leren.

Activeren van voorkennis bij lessen begrijpend lezen.

ZELFREGULATIE

Zelfregulatie:

- Leerstrategieën om de cognitie te controleren/ reguleren;
- Kunnen worden ingezet voorafgaand, tijdens en na afloop van het uitvoeren van een taak.

Voorbeelden:

Het maken van een planning voor men aan een taak/vak begint.

Reflecteren op het leerproces of uitkomsten.

Monitoringactiviteiten tijdens de uitvoering van een taak.

Tijdens het proces evalueren of juiste stappen uitgevoerd worden.

ZELFREGULATIE VAARDIGHEDEN

- Oriënteren
- Voorkennis activeren
- Plannen
- Monitoren
- Aanpassen
- Beoordelen
- Evalueren
- Reflecteren

MOTIVATIE

Motivatie:

- alle motivationele opvattingen over of (emotionele) reacties op zichzelf in relatie tot de taak.
- Het gaat hier dus om wat de leerling wil doen en of hij zichzelf kan motiveren om aan de taak te werken.

Voorbeelden:

Zichzelf belonen als een taak is afgerond (tijdens het werken deze beloning in het vooruitzicht stellen).

Taakwaardering en het opbouwen van positieve verwachtingen over het kunnen vervullen van een taak (self-efficacy).

ZELFREGULATIE IN RELATIE TOT FORMATIEF TOETSEN

Een hoge mate van zelfregulatie leidt tot:

- bijstelling en controle van eigen inzet, concentratie, motivatie, werkwijze en resultaat;
- Afname van externe regulatie van de leerling (Cleary & Zimmerman, 2004).

Formatief toetsen is een effectieve leer- en instructiestrategie is waarmee zelfregulatie en motivatie versterkt wordt (Clark, 2012).

Wat verstaat u onder formatief toetsen?

FORMATIEF TOETSEN: GEEN DUIDELIJKE DEFINITIE!

VERSCHILLENDE CONCEPTEN

- Klassikaal toetsen
- Formatief toetsen
- (Formatieve) feedback

ASSESSMENT *FOR* LEARNING

‘It is part of everyday practice by students, teachers and peers that seeks, reflects upon and responds to information from dialogue, demonstration and observation in ways that enhance ongoing learning’

(ARG, 2009)

ASSESSMENT *FOR* LEARNING: TOETSEN OM TE LEREN!

- Onderdeel van de dagelijkse praktijk,
- door studenten, docenten and *peers*,
- die zoeken naar, reflecteren en reageren op
- informatie van gesprekken, voorbeelden en observaties
- op een manier waarbij het voortdurend leren gestimuleerd wordt.

(ARG, 2009)

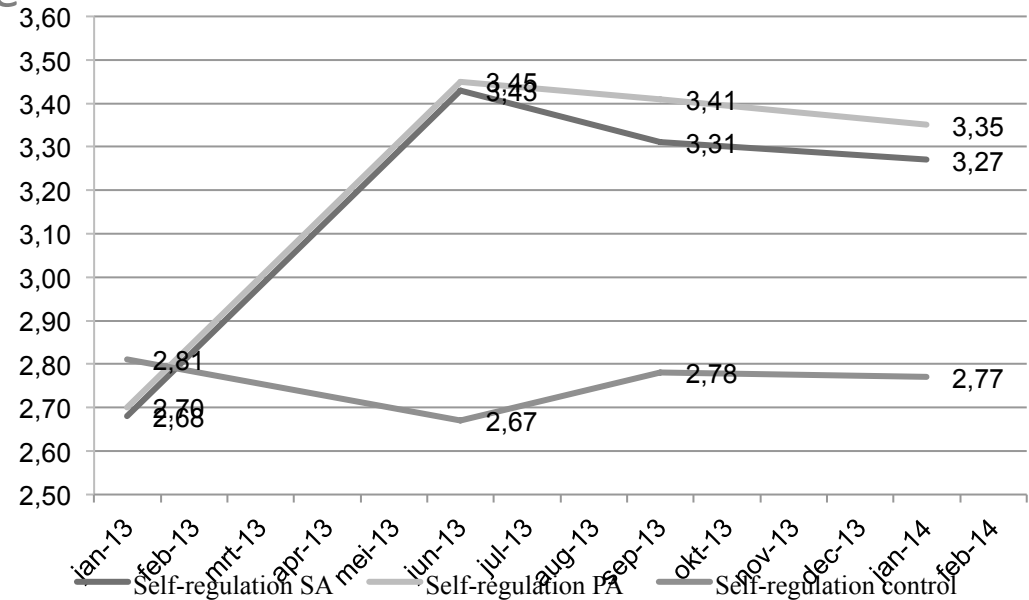
- Formatief toetsen stimuleert leerlingen zichzelf te ontwikkelen en hun leergedrag te herzien (Black & Wiliam, 1998a);
- Formatief toetsen beoogt de leerling bewust te maken van de leerdoelen en de beoordelingscriteria;
- Formatief toetsen draagt bij aan het verwerven van inzicht gehanteerde strategieën en de mate waarin die bijdragen aan het behalen van de gestelde doelen (Castelijns, Segers & Struyven, 2011).
- Effect op wat leerlingen leren en hoe zij leren, op de motivatie van de leerling en op het gevoel van eigenwaarde en welzijn (Black & Wiliam, 1998b, 2009).

STIMULEERT EN VERBETERT LEREN

FT stimuleert

- self-efficacy
- intrinsieke motivatie
- Zelfregulatie

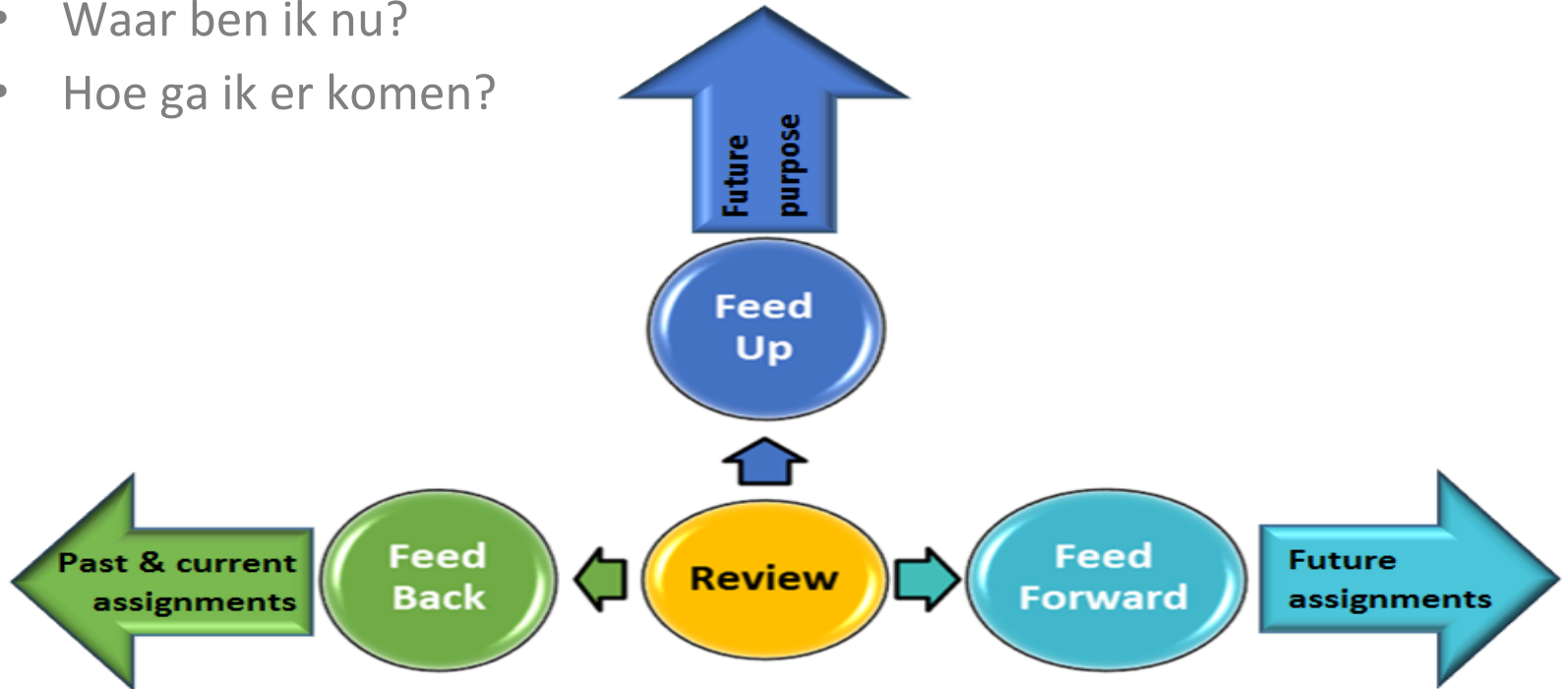
(Meusen-Beekman et al., 2015)

DRIE KERNVRAGEN

- Waar ga ik naartoe?
- Waar ben ik nu?
- Hoe ga ik er komen?

FRAMEWORK FOR FORMATIVE ASSESSMENT

	Where the learner is going	Where the learner is right now	How to get there
Teacher	Clarifying learning intentions and sharing and criteria for success	Engineering effective classroom discussions, activities and tasks that elicit evidence of learning	Providing feedback that moves learners forward
Peer	Understanding and sharing learning intentions and criteria for success	Activating learners as instructional resources for one another	
Learner	Understanding learning intentions and criteria for success	Activating learners as the owners of their own learning	

Black, P., & Wiliam, D. (2009). Developing the theory of formative assessment. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 21(1), 5-31.

5 kernstrategieën

**vaststellen
van criteria**

**rijke vragen
stellen**

feedback

**self
assessment**

**peer
assessment**

FORMATIEVE TOETS-ELEMENTEN

- Delen van leerdoelen en succes-criteria
- Feedback, feed up and feed forward
- Leerlingen stellen doelen
- Rijke vragen en toets-dialogen
- Het gebruik van rubrics
- Self- and peer-assessment
- Formatief gebruiken van
summatieve toetsen

UNIVERSITY
.....
OF APPLIED SCIENCES

FEEDbACK

STRATEGIEËN

- Bevragen
- Plannen en visualizeren
- Gebruik voorbeelden
- Gebruik rubrics

UNIVERSITY
.....
OF APPLIED SCIENCES

RANDVOORWAARDEN IMPLEMENTATIE FORMATIEVE TOETSING

- een gezamenlijke visie op toetsing en een ondersteunende schoolleiding;
- professionalisering van docenten op het gebied van toetsing, bijvoorbeeld door het opzetten van professionele leergemeenschappen;
- een actieve rol van de leerling.

FORMATIEF TOETSEN IMPLEMENTEREN: STRATEGIEËN EN PROCESSEN

STRATEGIEËN

Productieve toets-taak ontwerp

Effectieve feedback processen

Ontwikkelen begrip bij student over kwaliteit van werk

Studenten oefenen in oordelen en beoordelen

PROCESSEN

- Overeenstemming krijgen over intentionele leeropbrengsten
- Authentieke toetsen
- Samenwerkend schrijven door wikis
- Geïntegreerde begeleiding en feedback
- Sluiten van feedback loops
- Opslag en toegang van feedback online
- Studenten verzamelen en/of decoderen criteria
- Toepassen criteria
- Analyseren en bediscussiëren van voorbeelden
- Geven van peer feedback
- Ontvangen van peer feedback
- Eigen 'work in progress' monitoren

CONCLUSIE

- Formatief toetsen is geen losstaand doel:
Het is een geïntegreerd onderdeel van de dagelijkse onderwijspraktijk!
- Professionalisering door
 - Communities of practice
 - Onderzoek naar je eigen lespraktijk

AANBEVELINGEN

- Systematisch inzetten van formatief toetsen: vergroten van een leerstrategieën-repertoire en leermogelijkheden.
- Onderzoek naar de theoretische inbedding van de rol van de docent.
- Onderzoek naar effecten op leeropbrengsten.

VRAGEN

- Contextgebonden kennis: verschillen tussen sectoren.
Wat zijn de ervaringen?
- Waarom doet de docent wat hij/zij doet?
- Zijn er voldoende praktische handvatten bruikbaar voor docenten?
- Hoe brengen we positieve attitude bij?

REFERENTIES

- Assessment Reform Group (2009)
- Black, P., & Wiliam, D. (2009).
- Meusen-Beekman, K., Joosten-ten Brinke, D., & Boshuizen, E. (2015)
- Moss, C. M. & Brookhart, S. M. (2009)
- Sluijsmans, D., Joosten-ten Brinke, D. & Van der Vleuten, C. (2013)
- Carless et al. (2016)

UNIVERSITY
.....
OF APPLIED SCIENCES

BEDANKT VOOR JULLIE AANDACHT!

Voor meer informatie:

Kelly.meusen@hz.nl